Namazda mertebeler var mıdır?

Trabzon’dan okuyucumuz: “Namazda mertebeler var mıdır? Cemaatle namazda ön safın ve diğer safların faziletleri nelerdir?”

NAMAZDA SAFLARIN FAZİLETLERİ

Cemaatle kılınan namazın her safında, safların her yerinde yirmi yedi derecelik sevap vardır. Müjde böyledir. Fakat saf düzenine riayet edilirse bu sevap daha da artar. Keza birinci, ikinci ve nihayet üçüncü safların sevabı ve fazileti derece derece diğer saflardan daha yüksektir.

Saf düzenine imamın arkasından başlanıp, sağa ve sola doğru uzanarak geçilir. Birinci safta yer kalmadığında ikinci safa yine imamın arkası hizasından başlanır. Saflar sık yapılır. Boşluk bırakılmaz. Önde bir kişilik yer varsa orası doldurulmadan arka safa geçilmez.

Birinci safta olmak sonraki saflardan birinde olmaktan daha faziletlidir.

Rivayetlerden bazıları şöyledir:

“Resûlullah (asm) birinci saf için üç kere, ikinci saf için iki kere istiğfar etmiştir.”1

Resulullah (asm) buyurdu ki: “Eğer ezan okumanın ve birinci safta olmanın sevabını bilseydiniz, aranızda kur’a çekmekten başka bir şeye razı olmazdınız.”2

“İlk safta bulunanlara Allah rahmet eder, melekler duâ ederler.”3

“Birinci saftan geri durmaya devam ederseniz, ateşten çıkarılmanız gecikir.”4

“Meleklerin Rab’leri indinde saf tutmaları gibi saf tutunuz!”

“Ya Resulallah (asm)! Melekler nasıl saf tutar?” dedik.

“Onlar önce birinci safı tamamlarlar. Saflarını düzgün ve sık tutarlar.”5

NAMAZDA MERTEBELER

Şüphesiz öncelikli olarak lâzım olan, namazın ve safın dışında kalmamaktır.

Bediüzzaman Hazretleri'nin ifadesiyle her namazın, namazın nurundan hissesi vardır. Bir hurma çekirdeği, hurma ağacı gibi kendi ağacını tavsif eder. Fakat "Nasıl bir hurma çekirdeğinden tâ mükemmel bir hurma ağacına kadar ne kadar merâtib bulunur; öyle de, namazın derecâtında da, daha fazla merâtib bulunabilir."6

İşte hadis-i şeriflerin müjdelediği dereceler bu nevidendir.

Birinci safın en yüksek fazilete sahip oluşunun hikmeti, imama, Hakk'ın divanına ve rahmete daha yakın oluşudur. Çünkü birinci safta yer alabilmek çoğu zaman ayrı bir çabayı gerektirir. Meselâ en az on dakika önceden camiye girmeniz ve ezanı ve namazı beklemeniz gerekebilir. Bu süre içinde zikriniz de, susmanız da size sevap kazandırır. Hatta cemaati ve namazı böylesine önceden bekleyip kalbini mabetlere bağlamanın mahşer gününde kişiyi Arş'ın gölgesinde barınanlar sınıfına dâhil edeceği yine Peygamber Efendimiz (asm) tarafından müjdelenmiştir.7

NİYETİN FAZİLETİ

Cemaati ve namazı önceden beklemeye vaktiniz yok ise, işiniz ve hizmetiniz yoğun çalışıyorsanız, hiç gam yok! Böyle işi sıkı olanlar, namazda cemaate yetişmek kaydıyla ön safın sevabını inşallah niyetleriyle kazanırlar.

Yukarıdaki hadisleri namaz için duyarlı olmaya teşvik olarak algılamalı. Aksi anlamlar çıkarmaya uğraşmamalıdır.

Meselâ ilk safta olanların Allah'ın rahmetine ve meleklerin duâsına mazhar olduğu şeklindeki hadisten, sonraki saflarda olanların Allah'ın rahmetinden ve meleklerin duâsından mahrum kaldıklarını çıkarmak doğru olmaz.

Namazda nezaket de, insanların hukukuna riayet de önemlidir. Diyelim, ön safa geçmek için insanlara eziyet vereceksen, olduğun yerde namaza dâhil olabilirsin. Cenâb-ı Hak bu niyetinle ön safın sevabını lütfediyor.

Peygamber Efendimiz (asm) buyuruyor ki: "Birisine eziyet vermemek için ön saftan vazgeçerseniz, Allah size birinci safın faziletini verir."8

GÜNÜN DUÂSI

Ey katında mükâfatların en güzeli bulunan! Ey katında maksatların, hedeflerin ve plânların en hayırlısı bulunan! Ey rahmet yüklü bulutları yaratan Allah'ım! Namazlarımızı, oruçlarımızı, ibadetlerimizi ucbun, riyanın ve samimiyetsizliğin

afetlerinden emin eyle!

Mahşer günü bizi Arş'ında barındır! Âmin.

Dipnotlar:

1- Tirmizi, Mevâkit 52; Îbn Mace, İkâme 51; Dârimi, Salat 50; Ahmed B. Hanbel IV, 126, 128.
2- Buhârî, Ezân 9, 32, Şehâdât 30; Müslim, Salât 129, 131; Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 3.
3- Ebû Dâvûd, Salât 93; Nesâî, İmâmet 25.
4- Beyhakî, es-Sünenu'l-kubrâ, III, 103.
5- Müslim, Salat 119, (430); Ebu Davud, Salat 94, (661); Nesai, İmamet 28, (2, 92).
6- Bediüzzaman, Sözler, s. 247.
7- Buhari, Ezan 36, Zekat 16, Rikak 24, Hudüd 19; Müslim, Zekat 91; Tirmizî, Zühd 53; Nesaî, Kudat 2.
8- Heytemî, Mecmeüz-Zevâid, II, 95.